

1. Voorrang van de mensenrechten en beleidscoherentie met het recht op voedszaam voedsel

Groen steunt de eisen van het FIAN Belgium. Recht op voedszaam voedsel is inderdaad een grondrecht. Groen verdedigt de duurzame korte keten productie en consumptie, hier en in het zuiden. We vragen dat de EU samenwerkt met o.a. Afrika voor lokale boerenbedrijven en lokale verwerking van voedsel. Momenteel werken het handels-, landbouw-, en visserijbeleid van de EU er verstorend. Daarom vragen we de EU van de EU niet alleen beleidscoherentie maar ook de bereidheid om kwetsbare, onderontwikkelde sectoren (kleine boeren, nationale bedrijfjes) af te schermten tegen ongelijke competitie met Europese spelers.

Het beleid voor duurzame ontwikkeling willen we in het algemeen versterken. De duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs) zijn daartoe de hefboom. De EU integreert de SDG's met een geloofwaardige *Sustainable Europe 2030 Strategy* en in de beleidscyclus met daarin onder meer de nationale hervormingsprogramma's. We versterken het wettelijk federaal kader voor duurzame ontwikkeling via de SDGs en vertalen deze in concrete, verankerde en structurele maatregelen voor het federale en voor de regionale beleidsniveaus. Op Vlaams niveau is er nood aan een ambitieuzere strategie dan *Vizier 2030*

2. Een eind maken aan misbruik van mensenrechten door multinationale bedrijven

Groen steunt de eis van FIAN Belgium. Er is een te groot onevenwicht ontstaan tussen de rechten en de plichten van multinationals. Zo hebben zij wel investeringsbescherming af weten te dwingen in handels- of investeringsakkoorden, maar worden deze rechten veelal niet gekoppeld met vergelijkbare plichten, denk aan het respecteren van arbeidsrechten, milieuwetten en mensenrechten. Er is nood aan een Europese of mondiale verplichtende aanpak voor multinationals. Daarom steunt Groen het bindend Verdrag voor bedrijven en mensenrechten dat momenteel onderhandeld wordt in de schoot van de VN-mensenrechtenraad. Groen is al langer vragen de partij voor de oprichting van een mensenrechteninstituut.

3. Boerenlandbouw en agro-ecologische transitie ondersteunen in onze ontwikkelingssamenwerking

Antwoord Groen

Internationalisme en solidariteit over grenzen heen behoren van oudsher tot het DNA van de groene beweging en ideologie. Groen wil niet alleen lokaal maar ook globaal een sociaal en ecologisch rechtvaardige agenda uitvoeren. De 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDGs) brengen ons tegen 2030 dicht bij een meer gelijke, propere en rechtvaardige wereld. We voeren een handels- en buitenlandbeleid dat coherent is met deze agenda. Zo zorgen we voor meer gelijkheid en minder armoede en doen we er alles aan om democratie en mensenrechten te verspreiden en te versterken. Het is dan ook logisch dat we de eisen van FIAN voor boerenlandbouw en agro-ecologische transitie ondersteunen in onze ontwikkelingssamenwerking.

4. Rechten van boeren- en boerinnen erkennen en beschermen.

Antwoord Groen

We ondersteunen de eis van FIAN om actief te ijveren voor de goedkeuring van de VN-Verklaring voor de rechten van boeren, boerinnen en andere op het platteland werkzame personen. En dat we ons willen inzetten voor de concrete toepassing hiervan, op Belgisch en op internationaal niveau.

5. Steun aan agrobrandstoffen stopzetten

Antwoord Groen

Groen is onomwonden gekant tegen het gebruik van agrobrandstoffen. We steunen deze eis van FIAN dus volledig.

6. Werk maken van het recht op voedzaam voedsel voor iedereen in België

Antwoord Groen

- Gezond en voedzaam voedsel is een recht. Groen ondersteunt wettelijke stappen om het recht op voedsel te garanderen. We zijn een voorstander van voedselraden, zoals die op dit moment al in Gent en Leuven vorm krijgen.
  - Wat gezonde voeding betreft, was Groen in de Kamer de voorbije jaren voortrekker van voorstellen rond gezonde voeding en tegen obesitas. We pleiten voor een pakket aan uiteenlopende maatregelen:
    - We streven naar 10% meer kinderen die borstvoeding krijgen door jonge ouders beter te ondersteunen bij borstvoeding, ongeoorloofde reclamepraktijken voor kunstvoeding aan banden leggen (toepassing WHO-code), professionals rond de jonge ouders beter op te leiden en een kwaliteitslabel toe te kennen voor borstvoedingsvriendelijke organisaties.
    - Marketing van ongezonde voedingsproducten is big business: bedrijven investeren er enorme bedragen in, de reclame en marketing hebben een effect op ongezond eetgedrag van kinderen, terwijl kinderen nog niet voldoende verweer hebben tegen deze verborgen en minder verborgen verleiders. We pleiten voor maatregelen om ongezonde marketing gericht op kinderen strenger dan nu aan te pakken. Dat doen we onder meer via een pact met supermarkten en retailers . We stimuleren daarentegen 'social marketing' en 'nudging' voor gezonde producten, met name voor water, onbewerkte groenten en fruit.
    - We informeren de consument beter over hoe gezond of ongezond een voorverpakt voedingsmiddel is: er komt een uniform en zeer makkelijke begrijpbaar label op de voorkant van de verpakking dat de consument op eenvoudige wijze inlicht over teveel aan vetten, suikers en zouten in voeding.
    - We pleiten voor de terugbetaling van een diëtist die mensen begeleidt naar een gezonder voedingspatroon.
  - Op Vlaams niveau pleit Groen voor een "refterrevolutie" in alle scholen, gebaseerd op drie pijlers:
    - **Gezondheidsgarantie: gezond én lekker, het kan:** Ouders en kinderen krijgen de garantie dat alle voedsel en drank aangeboden op school niet alleen lekker, maar ook echt gezond is. In de aanbestedingprocedures van de schoolbesturen mag niet enkel de prijs een rol spelen, maar moet ook aandacht komen voor criteria als duurzaamheid, versheid, seizoensgebondenheid, fair trade, afval- en verspillsbeleid.
    - **Tof Tafelen: Refters, keukens & een sterk merk** We willen van schoolmaaltijden een sterk merk maken: kinderen eten op school in een comfortabele ruimte, samen met hun vrienden, op hun tempo en in een gezellige sfeer. Scholen hebben daarvoor nood aan infrastructuur, refter, soms ook een schoolkeuken en personeel. Daarvoor voorzien we in ons plan ook de nodige financiële ondersteuning via infrastructurele investeringen.
    - **Prijsprikkel: 1 euro per maaltijd** Als we via de schoolmaaltijden een écht hefboomeffect willen op de volksgezondheid, dan is ook betaalbaarheid belangrijk. Met ééneuomaaltijden op school gaan we ook armoede tegen en pakken we de lege boterhammendozen aan. Het is een alternatief voor de ééneuomaaltijden van Homans

die nauwelijks kinderen bereiken en stigmatiserend zijn omdat kinderen 's avonds na school naar een apart sociaal restaurant moeten gaan.

- Uiteraard wil Groen ook de sociale zekerheid versterken, we trekken alle uitkeringen op tot boven de armoedegrens, zodat mensen niet op een basisrecht als gezonde voeding hoeven te besparen.

7. Overschakelen op agro-ecologische systemen in België

Antwoord Groen

Groen onderschrijft de eisen van FIAN voor de omschakeling van agro-ecologische voedselsystemen in België. Groen kiest voor onafhankelijke, grondgebonden landbouw die lokale, duurzame en gezonde producten levert. Landbouw en voeding zijn te belangrijke beleidsdomeinen om te laten afhangen van pure spelings van de markt. Het Vlaamse landbouw- en voedingsbeleid moet daarom duidelijke keuzes maken voor gezonde en duurzame voeding. We steunen duurzame innovaties in de voedingssector. We zetten een turbo op bio en agro-ecologische landbouw, plantaardige productie en regionale afzetcoöperaties.

Voor boeren die hun bedrijfsmodel echt willen omslaan is er op dit moment geen comfortabele subsidiepot. Het huidige landbouwbeleid duwt boeren in een groeilogica, volgens de logica van meer met minder. Dit is op lange termijn het einde van de onafhankelijke landbouw in Vlaanderen. Dit bedrijfsmodel vergt immers een doorgedreven innovatiestrategie, is erg kapitaalintensief en is bovendien erg kwetsbaar voor marktschokken. Enkel de grootste spelers zullen in zo'n model overblijven. Door in te zetten op intensieve landbouw en een exportgerichte voedingsnijverheid subsidieert de Europese Unie en Vlaanderen bovendien in wezen zelf de vervuiling van het milieu, de aantasting van de bodem en de verarming van de natuur.

Om die trend naar kostenreductie om te buigen moet op zeer korte termijn het voedselsysteem drastisch herontworpen worden. Subsidies voor ondersteuning van varkensvleesexport, de zoogkoeienpremie voor het fokken van kalveren voor vleesproductie, investeringssteun voor nieuwe megastallen en het verwerken van dierlijk afval doven uit. Pure productielandbouw is in zo'n visie mogelijk, maar moet zonder steun kunnen bestaan.

- Elk jaar investeert Vlaanderen zo'n 350 miljoen euro in de landbouw. Groen wil niet raken aan dit budget. Maar we zetten het anders in. Er is nood aan een hervorming van de landbouwsubsidies volgens het principe van publiek geld voor publieke diensten. We zetten een turbo op bio en agro-ecologische landbouw, plantaardige productie en regionale afzetcoöperaties.
- We ondersteunen actief coöperatieve en andere samenwerkingsmodellen, zoals de Landgenoten. Dat komt starters ten goede. Gedeeld gebruik van machines en knowhow bevorden we. Stimuleren producentenorganisaties om hun onderhandelingspositie in de keten te versterken. En zetten burgers aan om (samen) klant te worden van een CSA-boerderij, een hoevewinkel...
- We pleiten voor een plafonnering van de GLB-subsidies per begunstigde.
- Daarnaast moeten we het VLIF (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) gebruiken om een uitbreidingsstop van de veestapel en de evolutie naar een grondgebonden en duurzame veeteelt te faciliteren. Niet langer steun voor bijkomende stallingen. Wel steun voor initiatieven die de landbouw duurzamer en natuurvriendelijk maken.

- Het huidige onderwijs en vorming voor land- en tuinbouwers wordt herbekeken om de programma's aan te passen aan de kennisbehoefte van een transitie naar een agro-ecologisch en natuur-inclusief landbouwsysteem.
- We stimuleren alternatieven voor vlees en stimuleren onderzoek naar alternatieve eiwitbronnen. School-, ziekenhuis- en overheidsrestaurants bieden altijd een kwalitatieve en lekkere plantaardige optie aan. We hervormen het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en zetten in op breed opgezette communicatiecampagnes die de voordelen van een plantaardig, lokaal en seizoensgebonden voedingspatroon in de schijnwerpers zetten.

8. Landbouwgronden en natuurlijke rijkdommen behouden

Antwoord Groen

De eisen van FIAN voor het behoud van landbouwgronden en natuurlijke rijkdommen onderschrijft Groen volledig. Een boer is niets zonder goede grond. Maar net die grond is fel bevochten. Elk jaar verdwijnt in Vlaanderen alleen al meer dan 2.000 ha landbouwgrond onder asfalt en beton.

Vrijgekomen hoeses met aanpalende riante tuin zijn gegeerd bij gezinnen die willen genieten van de troeven van het platteland en hun nieuw verworven moestuin. De paardenhouderij bloeit en neemt ondertussen al 30% van alle weilanden in beslag. Als gevolg van die evoluties zijn de grondprijzen in tien jaar tijd bijna verdubbeld. En door de verouderde en onaangepaste pachtwet zijn grondeigenaars steeds minder geneigd om gronden voor een lange termijn in pacht te geven aan landbouwers.

Startende landbouwers vinden geen grond, terwijl elk jaar 1.000 landbouwers uit het vak treden.

De huidige ruimtelijke, landbouw- en plattelands- en fiscale regelgeving legt particulieren die landbouwgrond omzetten naar een hobbyweide of paardenweide geen strobreed in de weg. Als gevolg vinden startende boeren of boeren met uitbreidingsambities geen gronden. Dat kan zo niet langer, een sturend grondenbeleid dringt zich op.

Groen pleit voor het principe landbouwgrond voor landbouwers. We stellen paal en perk aan de sluipende verpaarding en vertuining van het landbouwgebied. Vrijgekomen landbouwgrond wordt in eerste instantie aangeboden aan boeren of grondencoöperatieven zoals de Landgenoten. Een strategische grondenbank creëert toegang tot landbouwgrond. Het record prijkt op een onzalige 135.000 euro. Een startende landbouwer kan die centen niet op tafel leggen. Een grondenbeleid voorziet in een voorkeepsrecht voor (startende) boeren in combinatie met een beschermde grondenmarkt en een hervorming van de pachtwet. De overheid moet zelf een strategische grondenbank voor startende boeren uitbouwen. Frankrijk toont de weg.

Pesticiden zoals glyfosaat en neonicotinoïden verbieden we, zowel in bermen, op sportvelden als thuis. Voor de landbouw rollen we een afbouwschema uit. We ijveren voor een volledig pesticidenvrije land- en tuinbouw. Op die manier geven we opnieuw ruimte aan een uiterst vernuftig bodemsysteem dat mits goede zorgen alles biedt wat we nodig hebben: gezonde, veilige en gevarieerde voeding.